

N:o 165.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ny aflöningsstat för länsveterinärerna; gifven Stockholms slott den 26 mars 1909.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels godkänna följande förslag till aflöningsstat för länsveterinärerna från och med den 1 januari 1910.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
1 länsveterinär	1,500	1,000	2,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
31 länsveterinärer	46,500	31,000	77,500	
Summa	—	—	80,000	

dels godkänna följande allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten föreslagna aflöningsförmåner, nämligen:

att länsveterinär skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med länsveterinärstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat;

att med länsveterinärstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är

med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej medicinalstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom länsveterinär, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att de med länsveterinärsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfvar sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänst innehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänst innehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af länsveterinärstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, samt att för grundläggande af rätt till löneförhöjning icke må beräknas tjänstgöring före år 1902;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja länsveterinärsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder länsveterinärsbefattning, skall vara pliktig att underkasta sig förberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af länsveterinärsbefattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock vid godkännande af förenämnda stat höja det under nionde hufvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater, nu 60,500 kronor, med 22,400 kronor eller till 82,900 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oskar Nylander.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
mars 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              HAMMARSKJÖLD,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              grefve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER.

Departementschefen, statsrådet Nylander anförde vidare:

Det under nionde hufvudtiteln upptagna anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater är för närvarande uppfördt till ett belopp af 60,500 kronor, däraf till aflöning åt länsveterinärer 57,600 kronor.

När dåvarande departementschefen den 12 sistlidna januari underställde Eders Kungl. Maj:t frågan om reglerandet för år 1910 af utgifterna under nämnda hufvudtitel, anförde han ifråga om berörda anslags-titel, att det vore hans afsikt att under loppet af nu pågående riksdag förelägga Eders Kungl. Maj:t förslag till aflöningsreglering för länsveterinärerna, hvars antagande komme att medföra en förhöjning af den del af ifrågavarande anslag, som för närvarande utginge till aflöning åt nämnda tjänstemän, samt hemställde, att, då beloppet af berörda förhöjning vid nämnda tidpunkt icke låte sig med bestämdhet beräknas, men densamma skulle komma att uppgå till högst omkring 40,000

kronor, Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att med hänsyn till det förslag till aflöningsreglering för länsveterinärer, som kunde antagas komma att under loppet af samma riksmöte föreläggas Riksdagen, tillsvidare förslagsvis beräkna en höjning i anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater med 40,000 kronor eller från 60,800 kronor till 100,800 kronor.

Jag anhåller nu att få återkomma till denna fråga.

För närvarande finnas anställda en länsveterinär i hvarje län samt dessutom i 8 län ytterligare en länsveterinär, så att hela antalet länsveterinärer uppgår till 32. De län, uti hvilka två länsveterinärer finnas anställda, äro Kalmar län, Värmlands län, Kopparbergs län, Gäfleborgs län, Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län, hvilka till följd däraf äro indelade hvar i två länsveterinärstrikt.

Nuvarande organisation.

Bestämmelser rörande länsveterinärernas tjänsteåligganden äro meddelade i instruktionen för läns-, stads-, distrikts- och andra civila veterinärer den 19 oktober 1888 med de ändringar däri, som innefattas i nådiga kungörelsen den 22 november 1901.

Jämlikt instruktionen är länsveterinär skyldig att inom sitt distrikt utöfva närmaste inseendet öfver den allmänna och besörja den enskilda sjukvården bland husdjuren, på sätt i instruktionen närmare bestämmes.

Genom stads- eller distriktsveterinärs anställande för en del af länsveterinärstrikt inskränkes eller förringas icke den senares skyldighet att vid behof fullgöra sina åligganden inom hela distriktet. Tjänsteförrättningar, som ersättas med statsmedel, böra dock anförtros åt vederbörande stads- eller distriktsveterinär, för så vidt ej Konungens befallningshafvande af särskilda anledningar därtill förordnar länsveterinär.

Länsveterinär skall hafva sitt hemvist på den ort inom distriktet, som af Kungl. Maj:t bestämmes till hans station.

Det åligger länsveterinär förutom hvad för öfrigt i instruktionen i särskilda afseenden föreskrifves:

1) att tillhandagå Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hushållningssällskap, hälsovårds- och kommunalnämnder samt andra myndigheter med råd och anvisningar rörande den allmänna djursjukvården äfvensom husdjursskötseln i hygieniskt afseende samt att i öfrigt på eget initiativ till vederbörande myndighet göra framställningar i dithörande frågor;

2) att utöfva inseendet öfver samt med uppmärksamhet följa de inom distriktet bösatta veterinärernas civila tjänsteverksamhet;

3) att efter förordnande af medicinalstyrelsen samt enligt af samma styrelse godkänd resplan inspektera de till distrikts-, stads- och öfriga civila veterinärstjänster inom distriktet hörande arkiv och granska däröfver upprättade inventarieförteckningar; samt

4) att, därest sådant finnes af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande erforderligt, efter förordnande af denna myndighet utöfva inspektion såväl vid kreatursmarknader och djurutställningar, som ock af allmänna och enskilda slakterier och korffabriker inom distriktet samt att afgifva de rapporter och göra de framställningar, hvartill dessa inspektioner kunna föranleda.

Vidare lämnar instruktionen detaljerade föreskrifter om hvad länsveterinär har att iakttaga ifråga om den allmänna och enskilda veterinära hälso- och sjukvården särskildt vidkommande bekämpandet af smittosamma husdjurssjukdomar.

Till länsveterinären skall en hvar annan inom hans distrikt bosatt veterinär årligen före den 1 mars insända berättelse ej mindre om sin civila verksamhet under det föregående året än äfven, därest han är anställd för visst distrikt, om hälsotillståndet bland husdjuren inom distriktet samt om hvad i öfrigt därmed kan äga sammanhang. Befinnes inkommen årsberättelse felaktig, skall länsveterinär, som mottagit sådan berättelse, återsända den för att ofördröjligen rättas; skulle obehörigt dröjsmål därvid uppstå eller om årsberättelsen trots påminnelser alls icke insändes, bör anmälan därom göras till medicinalstyrelsen.

Länsveterinär åligger att om sin verksamhet under det förflutna året äfvensom om hälsotillståndet bland husdjuren inom distriktet utarbета en berättelse, äfven innefattande en bearbetning af de från distriktets öfriga veterinärer inkomna årsberättelserna; och skall den i tvenne exemplar affattade redogörelsen jämte de inkomna årsberättelserna före den 1 april insändas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken myndighet före den 1 maj afsänder det ena exemplaret jämte årsberättelserna till medicinalstyrelsen samt, efter att af detsamma hafva tagit del, tillställer det andra exemplaret vederbörande landsting.

Af länsveterinär skola föras:

diarium öfver inkomna handlingar,

konceptbok öfver tjänsterapporter, utlåtanden, berättelser, obduktionsprotokoll, till myndigheter afgifna intyg och andra till hans tjänsteverksamhet hörande expeditioner, samt

journal öfver den sjukvård, som af honom utöfvas.

Länsveterinär utnämnes af Kungl. Maj:t på förslag af medicinalstyrelsen.

För att kunna uppföras å förslag till sådan tjänst erfordras:

1) att efter aflagd, godkänd afgangsexamen vid veterinärinstitutet hafva blifvit af medicinalstyrelsen förklarad såsom legitimerad veterinär;

2) att sedermera efter minst två års fortsatt utöfning af veterinärpraktik hafva med vitsord om godkända insikter genomgått särskild, enligt af medicinalstyrelsen utfärdade bestämmelser, för sådant ändamål anordnad utbildningskurs; samt

3) att hafva under minst 5 år med goda vitsord tjänstgjort såsom läns- eller distriktsveterinär, hvarvid sökanden må tillgodoräkna sig den tid, han i egenskap af civil veterinärstipendiat varit inkallad i tjänstgöring.

Länsveterinärernas aflöningsförhållanden reglerades senast vid 1901 års riksdag. *Aflöningsförhållanden m. m.*

Då bestämdes aflöningen till sammanlagdt 1,800 kronor, däraf 1,200 kronor såsom lön och 600 kronor såsom tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg till lönen efter tio års tjänstgöring till belopp af 500 kronor.

För åtnjutande af dessa aflöningsförmåner gälla följande villkor och förbehåll, nämligen:

att länsveterinär skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet och jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att innehafvare af länsveterinärstjänst, som utnämnts till sin befattning före den 1 april 1900, skall vara underkastad de förändrade pensionsbestämmelser, som kunna varda stadgade;

att med länsveterinärstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre medicinalstyrelsen finner densamma icke vara hinderlig för tjänstgöringen såsom länsveterinär;

att de med länsveterinärsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort, men skola för den tid, han varit befriad från tjänstgöringen, utgå till den, som förrättat tjänsten;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin tjänst, äger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpliktas att under ledigheten, utöfver sina tjänstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som erfordras för tjänstens förrättande eller eljest pröfvas skäligen;

att, där förhöjning i aflöningen efter viss tids fortsatt, väl vitsordadt innehafvande af veterinärstjänst anses böra medgifvas, tidpunkten för förhöjningen bestämmes att inträda tio år efter utnämningen till länsveterinär, under villkor att innehafvaren mer än fyra femtedelar af denna tid själf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, under iakttagande däraf, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, under hvilket den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; dock att för grundläggande af rätt till ålderstillägg icke må beräknas tjänstgöring före år 1902; samt

att i afseende å länsveterinärs rätt till pension å allmänna indragningsstaten skola lända till efterrättelse de bestämmelser, som därutinnan förut tillämpats, med iakttagande, att länsveterinär, som fullgjort de enligt nämnda bestämmelser gällande villkor för pensions erhållande, må vara berättigad att komma i åtnjutande af en årlig pension å 1,800 kronor.

Till underlättande af uppfattningen af det i andra punkten härförut upptagna villkor torde böra erinras, att enligt nådig kungörelse den 31 mars 1900 en hvar, som efter sistnämnda dag utnämnts till befattning, med hvilken före nya pensionslagens trädande i kraft följt rätt till pension från allmänna indragningsstaten, är underkastad nyssnämnda lag.

Utöfver förenämnda aflöningsförmåner äger länsveterinär uppbära särskild ersättning för vissa tjänsteförrättningar samt är dessutom berättigad att utöfva enskild praktik. Vissa länsveterinärer uppbära dessutom icke obetydliga inkomster af andra anställningar, som de innehafva vid sidan af länsveterinärtjänsten. En del åtnjuta äfven anslag af landsting och hushållningssällskap.

Löneregleringskommittén, som, på sätt jag i det följande får tillfälle att närmare beröra, haft förevarande ämne under behandling, har i dessa hänseenden genom infordrande af uppgifter från samtliga länsveterinärer gjort en utredning, för hvars resultat det torde tillåtas mig att i detta sammanhang redogöra.

Af 27 länsveterinärer har meddelats, att de icke åtnjuta något anslag från hushållningssällskap, landsting eller kommun. Bland de öfriga 5 länsveterinärerna har en meddelat, att han sedan år 1895 åtnjutit ett personligt lönetillägg af 500 kronor från länets landsting, men att detta anslag skulle, i händelse staten beviljade länsveterinärerna löneförbättring, minskas med motsvarande belopp.

Af en annan länsveterinär har blifvit upplyst, att länets landsting år 1894 såsom bidrag till hans aflöning beviljat ett årsanslag af 300 kronor; att detta anslag år 1901 blifvit, under förbehåll att länsveterinären hölle en examinerad veterinär anställd såsom assistent, höjdt till 600

*Extra
inkomster.*

*1) Anslag
af hushåll-
ningssällskap,
landsting eller
kommun.*

kronor; samt att, sedan länsveterinären till följd af därmed förenade stora kostnader upphört att hafva assistent, anslaget från och med den 1 januari 1908 åter nedsatts till 300 kronor.

En tredje länsveterinär har meddelat, att från och med år 1908 till honom utgått anslag af hushållningssällskapet med 300 kronor och ett lika stort belopp af länets landsting samt att dessa anslag förut utgått med hälften af nämnda belopp.

Till den fjärde länsveterinären hade från hösten 1908 från länets hushållningssällskap af förslagsanslaget till undervisningskurser för jordbrukare utgått ett anslag intill 200 kronor för år för konsulterande verksamhet i häst-, nötkreaturs- och svinafvel (arfvode och traktamente).

Den femte länsveterinären har meddelat, att han från två kommuner åtnjöte ett årligt anslag af tillsammans 200 kronor.

Frågan huruvida länsveterinär i denna hans egenskap åtnjöte fri bostad har af 31 länsveterinärer besvarats nekande. En utaf dessa har emellertid meddelat, att han åtnjöte ett hyresbidrag af 100 kronor årligen från den stad, där han har sin stationeringsort. ^{2) Fri bostad.}

Allenast en länsveterinär har fri bostad, men denna förmån medför, enligt hvad han upplyst, skyldighet för honom att tjänstgöra »för hushållningssällskapet», att betala skatter, onera och brandförsäkringsafgift för fastigheten samt att underhålla dess hus och hägnader.

En sammanställning af uppgifterna angående länsveterinärernas extra inkomster i tjänsten under åren 1905, 1906 och 1907 utvisar, att desamma i årligt medeltal för sagda tre år uppgått till nedannämnda belopp: ^{3) Extra inkomster i tjänsten.}

inom 22 distrikt	.....	inga
” 6 ”	.....	högst 100 kronor
” 1 ”	.....	236 ”
” 1 ”	.....	403 ”
” 1 ”	.....	417 ”
” 1 ”	.....	502 ”

Ungefärliga beloppen af länsveterinärernas inkomster af enskild sjukvårds- eller annan veterinär praktik uppgingo enligt de inkomna svaren i årligt medeltal för åren 1905—1907 till följande belopp: ^{4) Inkomster af enskild praktik.}

inom 1 distrikt	.....	ingen inkomst
” 3 ”	.....	400—500 kronor
” 5 ”	.....	501—1,000 ”
” 12 ”	.....	1,001—1,500 ”
” 6 ”	.....	1,501—2,000 ”
” 5 ”	.....	mer än 2,000 ¹⁾ ”

¹⁾ Resp. 2,033, 2,056, 2,217, 2,900 och 3,232 kronor.

5) Inkomster
af annan
tjänste-
befattning.

Inkomsterna af annan allmän eller enskild tjänstebefattning utvisade för åren 1905—1907 följande årliga medeltal:

inom 9 distrikt	ingen inkomst
” 3 ”	högst 200 kronor
” 7 ”	201— 500 ”
” 3 ”	501—1,000 ”
” 5 ”	1,001—2,000 ”
” 5 ”	öfver 2,000 ¹⁾ ”

De särskilda befattningar, som af länsveterinär innehafts vid sidan af länsveterinärstjänsten, hafva utgjort: befattning såsom distriktsveterinär, stadsveterinär, föreståndare för köttbesiktningsbyrå i stad, tillsyningsman öfver tillsaluhållna födoämnen i stad, karantänsveterinär, konsulent eller ombudsman hos kreatursförsäkringsbolag, kontrollant vid margarinfabrik och mejeri samt undervisare i husdjursjukdomar vid landtbruksskola och folkhögskola.

6) Inkomster
af annan
syssel-
sättning.

En sammanställning af de inkomna svaren beträffande inkomster af annan sysselsättning lämnar i årligt medeltal för åren 1905—1907 följande resultat:

inom 4 distrikt	ingen inkomst
” 3 ”	högst 100 kronor
” 12 ”	101— 500 ”
” 8 ”	501—1,000 ”
” 1 ”	1,001—2,000 ”
” 4 ”	mer än 2,000 ²⁾ ”

Samtliga in-
komster af
arbete utom
ordinarie
aflöning.

Sammanställas länsveterinärernas samtliga i punkterna 1)—6) afsedda inkomster (utöfver den ordinarie länsveterinärsaflöningen) befinnes, att dessa inkomster i årligt medeltal för åren 1905—1907 uppgått:

inom 3 distrikt	till 800—1,000 kronor
” 7 ”	1,001—2,000 ”
” 10 ”	2,001—3,000 ”
” 5 ”	3,001—4,000 ”
” 3 ”	5,001—6,000 ”
” 1 ”	6,484 ”
” 1 ”	7,022 ”
” 1 ”	7,434 ”
” 1 ”	8,533 ”

¹⁾ Resp. 2,833, 3,734, 3,856, 3,905 och 4,661 kronor.

²⁾ Resp. 2,566, 3,900, 3,967 och 4,067 kronor.

Redan ganska snart efter genomförandet af 1901 års aflöningsreglering började anmärkningar göras, att de fördelar, som genom densamma vunnits, vore otillräckliga. Det var till en början särskildt bestämmelsen, att för ålderstillägg ej finge tillgodoräknas tjänstgöring, hvilken i tiden infallit före år 1902, som föranledde erinringar. Sedermera har emellertid krafvet på en ny omreglering af länsveterinärernas aflöningsförhållanden allt kraftigare gjort sig hördt. Såsom skäl härför har särskildt anförts dels de förhöjda lefnadskostnaderna samt dels den omständigheten att till följd af nya veterinärbefattningars inrättande länsveterinärernas inkomster af enskild praktik och därmed jämförlig verksamhet vore i stadigt nedgående.

Frågan om förbättrande af länsveterinärernas ställning gjordes af Eders Kungl. Maj:t till föremål för framställning till 1908 års Riksdag.

Vid föredragning af ifrågavarande ärende inför Eders Kungl. Maj:t den 13 januari 1908 framhöll dåvarande departementschefen till statsrådsprotokollet, hurusom de senaste framställningarna och utlåtandena syntes samstämmigt gifva vid handen, att någon förbättring borde beredas länsveterinärerna i deras aflöningsförhållanden. Såsom fullgoda skäl för en aflöningsförbättring kunde, enligt departementschefens mening, åberopas såväl de i allmänhet stegrade lefnadskostnaderna och länsveterinärernas af deras tjänst betingade utgifter till hyra af stall m. m. som ock den minskning i enskild praktik, som måste för dem orsakas af deras mångahanda åligganden i afseende å den allmänna husdjursvården, hvilka åligganden vore af natur att i alltmera stegrad grad taga deras tid i anspråk.

Emellertid ansåg departementschefen sig icke kunna utan vidare tillstyrka någon af de utvägar, som under ärendets förberedande handläggning blifvit föreslagna för löneförbättringens åvägbringande. Det syntes honom nämligen vara nödvändigt, att, innan någon definitiv förändring fastsloges, en mera grundlig utredning verkställdes. Då för denna utredning kräfdes tid, men behovet af aflöningsförbättring syntes trängande, fann departementschefen sig böra tillstyrka, att de länsveterinärer, för hvilka den år 1901 fastställda aflöningsstaten vore gällande, finge för år 1909 tillerkännas en tillfällig löneförbättring å 500 kronor. Riksdagen hade de senare åren på Kungl. Maj:ts förslag och i afbidan på en motsedd löne reglering beviljat dylika tillfälliga löneförbättringar åt åtskilliga tjänstemän och betjante.

Till högre belopp än 500 kronor ansåg departementschefen denna tillfälliga löneförbättring icke böra föreslås. Det därför erforderliga anslaget, som syntes böra äskas å extra stat, borde oberoende af personliga

*Kungl.
proposition
vid 1908 års
riksdag.*

förhållanden, hvilka ju kunde undergå förändring, beräknas efter hela antalet länsveterinärer i riket eller 32, oaktadt löneförbättringen icke borde utgå till andra än dem, som vore underkastade den år 1901 fastställda lönestaten. Anslagsbeloppet blefve alltså enligt denna beräkning 16,000 kronor.

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen sålunda hemställt föreslog Eders Kungl. Maj:t uti den till 1908 års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof, att, för beredande under år 1909 af tillfällig löneförbättring åt länsveterinärer i enlighet med de i statsrådsprotokollet angifna grunder, å extra stat för samma år måtte anvisas ett anslag af 16,000 kronor.

*Riksdagens
skrifvelse den
1 juni 1908.*

Uti skrifvelse den 1 juni 1908 uttalade Riksdagen, som ansåg en löneförbättring för länsveterinärerna vara af behovet påkallad, önskvärdheten däraf, att den af departementschefen omförmälda utredningen i detta ämne och den därpå grundade löneregleringen måtte snarligen åstadkommas. Riksdagen anmälde tillika, att, då den icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, densamma blifvit af Riksdagen bifallen.

*Anbefallning
till medicinal-
styrelsen den
17 juni 1908.*

Vid föredragning inför Eders Kungl. Maj:t den 17 juni 1908 af sistnämnda skrifvelse täcktes Eders Kungl. Maj:t anbefalla medicinalstyrelsen att verkställa utredning och afgifva förslag till den aflöningsreglering för länsveterinärer, som funnes af omständigheterna påkallad.

*Medicinal-
styrelsen den
16 november
1908.*

Utlåtande i ämnet afgafs därefter af medicinalstyrelsen den 16 november 1908, därvid styrelsen tillika öfverlämnade en den 16 oktober samma år dagteknad skrift från svenska länsveterinärföreningen.

Uti berörda utlåtande anförde medicinalstyrelsen hufvudsakligen följande.

Frågan om löneförbättring åt länsveterinärerna hade under det sista decenniet vid upprepade tillfällen varit föremål för Kungl. Maj:ts och Riksdagens pröfning. Medicinalstyrelsen hade också under sagda tid alltemellanåt afgifvit yttranden i ärendet, i hvilket afseende styrelsen särskildt ville framhålla utlåtanden, som af styrelsen afgifvits den 16 december 1898, den 26 maj 1902, den 12 maj 1905 och den 21 september 1906. I samtliga dessa utlåtanden hade styrelsen på anförda skäl tillstyrkt, att förbättring i de vid de olika tillfällena gällande lönestater skulle beviljas länsveterinärerna.

En sådan förbättring hade också genom 1901 och 1908 årens Riksdagars beslut kommit länsveterinärerna till godo, dock icke i den grad, som enligt medicinalstyrelsens förmenande varit önskvärd. I detta afseende ville styrelsen erinra, att den redan i sitt utlåtande den 16

december 1898 hemställt, att länsveterinärernas aflöning skulle höjas till 1,800 kronor med två ålderstillägg, hvartera å 500 kronor, att åtnjutas efter tio och femton års väl vitsordad tjänstgöring.

Den slutliga aflöningen skulle efter sistberörda förslag komma att uppgå till 2,800 kronor. Jämlikt 1901 års Riksdags beslut hade länsveterinärernas löneförmåner visserligen blifvit höjda från förutvarande 1,500 till 1,800 kronor, nämligen till 1,200 kronor i lön och 600 kronor i tjänstgöringspenningar, men i fråga om ålderstillägg hade beslutet blifvit, att endast ett sådant, å 500 kronor, beviljats, att utgå först från och med år 1912 till dem, som då tjänstgjort i tio år.

Länsveterinärernas aflöning utgjorde således i verkligheten endast 1,800 kronor och från och med den 1 januari 1909, med inberäkning af den utaf 1908 års Riksdag beviljade tillfälliga löneförbättringen, 2,300 kronor.

Denna aflöning ansåge medicinalstyrelsen alltför ringa. Styrelsen hölle nämligen alltjämt före, att länsveterinärerna, som, hvar och en inom sitt tjänstgöringsområde, hade det närmaste inseendet öfver husdjurssjukvården, måste erbjudas en mera tryggad ställning, om dessa tjänster skulle blifva eftersökta af de dugligaste bland de civila veterinärerna. Det stora ansvar, som hvilade på länsveterinären särskildt i sådana tider, då svårare epizootier förekomme inom hans distrikt, syntes göra det till en bjudande plikt för statsmakterna att så trygga dessa tjänstemäns existens, att verkligen de bästa krafterna kunde erhållas för tjänsterna.

Det hade emellertid visat sig, att antalet sökande till lediga sådana befattningar med åren alltmera nedgått, och detta äfven och särskildt efter år 1902, från och med hvilken tid den år 1901 beviljade löneförbättringen tillämpats.

Jämfördes antalet sökande till de 13 länsveterinärsbefattningar, som sedan år 1902 varit lediga, med antalet sökande till de 13 närmast före år 1902 lediga länsveterinärstjänsterna, befunnos att antalet sökande till sistnämnda 13 länsveterinärstjänster (lediga åren 1896—1901) utgjorde i medeltal 7,4 under det att sökande till motsvarande antal tjänster åren 1902—1908 varit i medeltal endast 4,3. Det skulle väl kunna antagas, att orsaken till denna minskning vore att söka däri, att antalet veterinärer, som vore kompetenta att söka länsveterinärstjänst, blifvit ansenligt mindre, sedan fordran på genomgången aspirantkurs uppställdes såsom villkor för kompetens till dessa befattningar. Denna fordran hade emellertid först från och med år 1907 blifvit fullt genomförd, men redan dessförinnan hade en afsevärd minskning af antalet sökande till länsveterinärstjänsterna

inträdt. Till de under åren 1902—1906 lediga tjänsterna hade anmält sig i medeltal 5,1 sökande. Under åren 1906—1908 hade antalet sökande nedgått till i medeltal endast 3,6.

Orsaken till denna ganska hastiga nedgång i de sökandes antal syntes — om än också andra inflytelser därvid gjort sig gällande — hufvudsakligen få tillskrifvas den omständigheten, att de länsveterinärerna erbjudna aflöningsförmånerna icke varit afpassade efter tidens kraf och icke stått i rimligt förhållande till de aflöningar, som å andra håll stått veterinärer med framstående duglighet till buds.

I vissa fall ställde sig den år 1901 beslutade löneregleringen för länsveterinärerna till och med ogynnsammare än de därförut dem tillkommande löneförmånerna. Under det att länsveterinärernas lön varit bestämd till 1,500 kronor per år, hade nämligen Kungl. Maj:t plägat vid tillfällen, då länsveterinär varit af sjukdom förhindrad att sköta sin tjänst, föreskrifva, att denne finge åtnjuta hela lönen oafkortad. Numera däremot finge länsveterinär, som af sjukdom hindrades att förätta sin tjänst, jämlikt föreskrift i kungl. kungörelsen den 22 november 1901 angående aflöningsvillkoren för länsveterinärer, uppbära endast lönen 1,200 kronor; tjänstgöringspenningarna, 600 kronor, skulle afstås till vikarien. Vid ledighet för svag hälsas vårdande och dylikt kunde länsveterinär förpliktas att afstå jämväl en del af lönen.

Efter år 1901 hade också tillkommit några skäl, som, enligt medicinalstyrelsens åsikt, talade för en förbättring af länsveterinärernas löneförhållanden.

Till dessa skäl syntes styrelsen kunna räknas icke blott de högst afsevärdt stegrade lefnadskostnaderna utan äfven den konkurrens inom den privata verksamheten, för hvilken länsveterinärerna blifvit utsatta såväl genom anställandet af särskilda stadsveterinärer i residensstäderna, där länsveterinärerna i allmänhet hade sin station, som ock därigenom att i många fall nya distriktsveterinärtjänster inrättats antingen i residensstäderna eller ock i desammas närhet. Därtill komme, att genom den nya härordningens genomförande ett flertal nya militärveterinärtjänster inrättas med station för dessas innehafvare i residensstäderna.

För utredande huru dessa förhållanden inom de olika länen kunnat inverka hade medicinalstyrelsen redan hösten år 1907 låtit insamla erforderliga upplysningar från länsveterinärerna. En med ledning af dessa uppgifter sammanställd tabell bifogade styrelsen vid sitt utlåtande. (Denna tabell är af löneregleringskommittén intagen såsom bilaga till dess betänkande och återfinnes i detsamma å sid. 59.)

Innan köttbesiktningen i de större och medelstora städerna ordnats

enligt lagen om köttbesiktning och slakthus den 22 december 1897, hade länsveterinärerna haft en god biinkomst genom utöfvandet af kött- och fläskbesiktning. Denna biinkomst hade, såsom af nyssberörda tabell framginge, redan bortfallit i en hel del städer och komne helt naturligt att göra det i ännu flera, enär med köttbesiktningens rationella anordnande enligt nyssnämnda lag särskilda veterinärer blefve anställda för köttbesiktningsväsendet.

Medicinalstyrelsen, som således hölle före, att förbättrade aflöningsvillkor för länsveterinärerna vore erforderliga, ansåge emellertid, att deras tjänstgöringsskyldighet borde samtidigt med den nya löneregleringens genomförande något utvidgas. Detta syntes styrelsen hufvudsakligen böra ske därigenom, att länsveterinärerna mera än hittills skett förordnades att, på sätt föreskrefves i 3 § af gällande veterinärinstruktion, utöfva inspektion såväl vid kreatursmarknader och djurutställningar som ock af enskilda slakterier och korffabriker. Äfvenså borde länsveterinärernas tid mera än hvad nu skedde tagas i anspråk för bekämpande af tuberkulosen bland nötkreaturen. Däremot syntes kontrollen öfver de offentliga slakthusen för framtiden böra anförtros åt annan myndighet. Därom ämnade styrelsen emellertid inom den närmaste framtiden afgifva särskildt förslag till Eders Kungl. Maj:t.

Vidkommande storleken af de aflöningsförmåner, som borde tilldelas länsveterinärerna, syntes det styrelsen, att desamma borde sättas ungefär lika med dem, som utginge till motsvarande grad af militära veterinärer, nämligen regementsveterinärerna, hvilka senare åtnjöte en lön af 2,400 kronor och tjänstgöringspenningar af 1,460 kronor eller tillsammans 3,860 kronor.

Med stöd af hvad styrelsen anført, och då styrelsen ansåge det vara af synnerlig vikt att, särskildt vid eventuellt inträffande epizootier, skickliga och nitiska länsveterinärer stode till veterinäradministrationens förfogande, tillstyrkte styrelsen, att aflöningen för länsveterinärerna måtte bestämmas till 2,000 kronor i lön och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg att utgå, det ena efter fem år med 500 kronor och det andra efter ytterligare fem år likaledes med 500 kronor.

I sammanhang därmed hemställde styrelsen, att länsveterinärerna »i likhet med så godt som alla andra statens tjänstemän» måtte tillerkännas någon tids semester under hvarje år. Därest sådan förmån beviljades, borde emellertid den semesterledige förpliktas att, i likhet med hvad som beträffande provinsialläkare vore stadgad i 40 § af läkarinstruktionen den 31 oktober 1890, åt vikarie tillhandahålla eller bekosta fri bostad under semestern.

Styrelsen föresloge fördenskull, att länsveterinär måtte, efter därom hos medicinalstyrelsen gjord framställning och när styrelsen pröfvade sådant kunna ske utan hinder för tjänstens behöriga uppehållande, beviljas dylik semesterledighet antingen årligen under en månad eller ock hvarstannat år under två månader, med skyldighet att under semestern tillhandahålla eller bekosta vikarien fri bostad.

*Länsveterinär-
föreningen.*

Uti den vid medicinalstyrelsens skrifvelse fogade skriften från svenska länsveterinärföreningen meddelades, att föreningen vid sammanträde den 16 oktober 1908 med afseende å länsveterinärernas löne-regleringsfråga enhälligt beslutat att fasthålla vid en af föreningen år 1907 gjord framställning i ärendet, enligt hvilken föreningen hemställt om en minimiaflöning af 3,000 kronor jämte två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, efter respektive fem och tio års tjänstgöring, att räknas retroaktivt efter hvars och ens utnämningsår.

Löneregleringskommitténs förslag.

I anledning af hvad sålunda förekommit, och då före ärendets afgörande ytterligare utredning syntes erforderlig, erhöi löne-regleringskommittén den 27 november 1908 nådig befallning att skyndsamt inkomma med yttrande och förslag i ämnet; och har till åtlydnad däraf kommittén den 20 sistlidne februari i ärendet afgifvit underdånigt betänkande.

Sedan kommittén i detta betänkande först redogjort för den förberedande utredning kommittén verkställt, har kommittén beträffande den aflöning, som borde tillkomma länsveterinär, anfört följande.

*Aflönings-
förmåner å
stat.*

För närvarande åtnjöte länsveterinärer enligt de vid 1901 års riksdag antagna bestämmelser, en aflöning å stat af 1,800 kronor, däraf 1,200 i lön och 600 i tjänstgöringspenningar, hvartill kunde komma ett ålders-tillägg å 500 kronor efter 10 års tjänstgöring, dock att därvid icke finge beräknas tjänstgöring före år 1902.

Behovvet af en förbättring i de sålunda fastställda aflöningsförmånerna hade gång efter annan framhållits och hade äfven erkänts af statsmakterna, i det att för år 1909 en tillfällig löneförbättring å 500 kronor bereds de länsveterinärer, för hvilka 1901 års aflöningsstat vore gällande. Vid beviljandet af denna tillfälliga löneförbättring hade Riksdagen ock uttalat önskvärdheten däraf, att utredning i ämnet och därpå grundad löne-reglering måtte snarligen åstadkommas.

Den utredning, som kommittén sökt åstadkomma angående de länsveterinärerna utöfver den ordinarie aflöningen tillkommande inkomster

af arbete i och utom tjänsten, gåfve visserligen vid handen, att under åren 1905—1907 ett flertal länsveterinärer haft afsevärda, i vissa fall mycket betydande inkomster af enskild praktik och andra sysselsättningar utom länsveterinärstjänsten, medan däremot, hvad anginge extra inkomster i tjänsten, under nämnda år inom ej mindre än 22 länsveterinärskommittéer dylika inkomster ej förekommit. Där de förekommit, hade de i årligt medeltal utgjort de härförut¹⁾ angifna belopp.

Blefve, såsom det blifvit ifrågasatt, i samband med aflöningsförhöjning för länsveterinärerna deras tjänstgöringsskyldighet utvidgad och komme, hvilket torde vara att förvänta, ett antal nya stads- och andra veterinärbefattningar att under de närmaste åren inrättas inom vederbörande länsveterinärers nuvarande verksamhetsområden, minskades säkerligen i ej oväsentlig grad tillfällena för länsveterinärerna att förskaffa sig inkomster utom tjänsten.

Kommittén ansåge sig fördenskull böra biträda den uppfattningen, att länsveterinärerna vore i behof af förbättrade aflöningsförmåner å stat.

Beträffande storleken af den aflöning, som i sådant hänseende borde tilldelas länsveterinärerna, hade medicinalstyrelsen i sin skrifvelse den 16 november 1908 hållit före, att länsveterinärerna i aflöningshänseende borde i det närmaste likställas med regementsveterinärerna, hvilka uppbure en lön af 2,400 kronor samt dagaflöning efter 4 kronor för dag eller för år räknadt 1,460 kronor, sålunda tillhoppa 3,860 kronor.

En jämförelse af de olika anspråk i fråga om tjänstgöringsskyldighet, som ställdes på en regementsveterinär och en länsveterinär, syntes emellertid kommittén ådagalägga, att regementsveterinären vore mycket mera bunden af sin tjänstgöring och att i följd däraf den privatpraktik, som kunde utöfvas af regementsveterinär, i regel måste blifva väsentligen mindre än länsveterinärens. Den förre syntes till och med under långa tider till följd af manövrer, fältmarscher o. d. vara fullständigt förhindrad att sköta den privatpraktik, som han eljest kunde utöfva.

Vid en jämförelse mellan regements- och länsveterinärer syntes äfven böra beaktas, att länsveterinären i regel åtnjöte ersättning för tjänsteresor, under det att däremot regementsveterinären icke ägde under marscher o. d. uppbära någon särskild ersättning utöfver dagaflöningen.

Medicinalstyrelsen hade i sin sistberörda skrifvelse tillstyrkt, att aflöningen för länsveterinärerna måtte bestämmas till 2,000 kronor i lön

¹⁾ sid. 9.

och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg att utgå, det ena efter fem år med 500 kronor och det andra efter ytterligare fem år, likaledes med 500 kronor.

En så stor förhöjning af begynnelseafflöningen, som medicinalstyrelsens nämnda förslag innebure, kunde kommittén för sin del ej tillstyrka.

Sammanlagda beloppet af den länsveterinärer enligt 1901 års stat tillkommande begynnelseafflöningen, 1,800 kronor, och den för år 1909 beviljade tillfälliga löneförbättringen, 500 kronor, utgjorde 2,300 kronor.

Utgående från detta belopp och med tagen hänsyn jämväl till vederbörande civila tjänstinnehafvares skyldighet, enligt lagen den 11 oktober 1907, att bidraga till sin egen pensionering, hade kommittén ansett sig böra för länsveterinärerna föreslå en till 2,500 kronor förhöjd begynnelseafflöning, sålunda fördelad, att 1,500 kronor skulle utgöra lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar.

Mot medicinalstyrelsens förslag, att länsveterinär måtte kunna komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, efter fem och tio år, hade kommittén icke funnit anledning till erinran.

På grund af hvad sålunda anförts har kommittén hemställt, att länsveterinär måtte åtnjuta en afflöning å stat af 2,500 kronor, däraf 1,500 i lön och 1,000 i tjänstgöringspenningar, hvartill skulle kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år.

Med den sålunda föreslagna lönen skulle, har kommittén framhållit, länsveterinär vid afskedstagandet i regel komma i åtnjutande af en pension å 2,500 kronor, ett belopp, som i betraktande däraf, att enligt gällande pensionslag pensionsåldern för länsveterinär vore bestämd till 65 års ålder och att länsveterinär vid afskedstagandet säkerligen i de flesta fall bibehölle åtminstone en del af den privatpraktik, han förut innehaft, syntes vara till fyllest.

Ifråga om de sålunda föreslagna aflöningsförmånerna har kommittén vidare ansett sig böra särskildt uttala, att vid framläggandet af dess förslag förutsatts, att de ersättningar, som enligt särskilda författningar tillkomme länsveterinär för tjänsteförrättningar, icke blefve i någon afsevärd mån förhöjda utöfver hvad nu vore bestämdt.

Såsom jag förut nämnt, har särskildt bestämmelsen i 1901 års aflöningsvillkor, att för rätt till ålderstillägg tjänstgöring före år 1902 ickeinge tillgodoräknas, utgjort föremål för erinringar.

För lönerogleringskommittén har det vid afgifvande af förslag till de villkor och bestämmelser, som borde stadgas för åtnjutande af de

af kommittén föreslagna aflöningsförmånerna, gällt att pröfva, om denna bestämmelse borde bibehållas; och har kommittén i detta hänseende anfört hufvudsakligen följande.

Upprepade gånger hade framställningar gjorts om upphäfvande af nämnda begränsning.

I fråga om anledningen till densamma ville kommittén erinra om hvad chefen för jordbruksdepartementet den 11 januari 1901 yttrat i nämnda hänseende till statsrådsprotokollet, då han framlagt förslag till aflöningsförbättring för länsveterinärerna.

Skälen till den förordade förbättringen i länsveterinärernas aflöningsförhållanden vore, hade departementschefen anfört, att söka mindre uti en redan befintlig missproportion mellan deras tjänste- och aflöningsförhållanden än uti den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, som ansetts böra åläggas dem för framtiden, samt de högre kompetensvillkor, som därefter skulle fordras för erhållande af dylik tjänst. Det syntes därför departementschefen icke böra ifrågasättas, att länsveterinärer skulle i afseende å ålderstilläggs åtnjutande få tillgodoräkna sig den tid, som från det han utnämns till länsveterinärstjänst förflutit före de nya löneförmånernas åtnjutande.

Såsom statskontoret uti ett den 22 juni 1905 afgifvet utlåtande erinrat, godkändes vederbörande departementschefs uppfattning i nyssberörda hänseende af Riksdagen, som till de af Kungl. Maj:t föreslagna villkoren för de nya löneförmånernas åtnjutande fogade det förenämnda uttryckliga stadgandet, att för grundläggande af rätt till ålderstillägg icke finge beräknas tjänstgöring före år 1902.

Kommittén ansåge sig icke äga anledning att tillstyrka upphäfvandet af ifrågavarande bestämmelse. Därest emellertid kommitténs förslag om två ålderstillägg till länsveterinärs begynnelselön vunne bifall, skulle det stora flertalet länsveterinärer kunna i och med den nya aflöningsstatens trädande i kraft komma i åtnjutande af det första ålderstillägget. Under erinran härom har kommittén hemställt om bibehållande af föreskriften, att för grundläggande af rätt till ålderstillägg för länsveterinär icke finge beräknas tjänstgöring före år 1902.

Som nämnt, har medicinalstyrelsen i sitt förslag hemställt, att länsveterinär måtte beredas rätt till semester.

I anledning häraf har kommittén erinrat, att enahanda spörsmål förelegat för kommittén, då den haft till behandling frågorna om reglering af löneförhållanden m. m. för den till landsstaten hörande fögderiförvaltningen äfvensom den vid skogsstaten anställda personalen, och att kommittén ansett sig ej kunna tillstyrka medgifvandet af semester

inom dessa tjänstegrupper. Vid den slutliga behandlingen år 1908 af löneregleringen för skogsstaten hade kommitténs uppfattning i nämnda hänseende godkänts. För den till landsstaten hörande fögderiförvaltningen hade, såsom bekant, någon definitiv lönereglering icke kommit till stånd vid 1908 års riksdag, men i den nådiga propositionen vid nämnda riksdag angående lönereglering för landsstaterna i länen m. m. hade ej varit upptagen semesterförmån för de till fögderiförvaltningen hörande tjänstemän. Sådan förmån vore ej heller upptagen i den proposition, Eders Kungl. Maj:t vid 1909 års riksdag aflåtit angående lönereglering för fögderiförvaltningen.

I enlighet med den ståndpunkt, kommittén intagit beträffande fögderiförvaltningen och skogsstaten, samt med hänsyn till beskaffenheten af länsveterinärs tjänstgöring och den svårighet, som tvifvelsutän ej sällan skulle möta att anskaffa lämpliga vikarier, har kommittén ansett sig icke kunna biträda förslaget om semesterförmån för länsveterinärerna.

Beträffande i öfrigt de aflöningsvillkor, som borde föreskrivas för åtnjutande af de föreslagna aflöningsförmånerna, har kommittén erinrat, att vid deras bestämmande borde beaktas såväl förenämnda, för åtnjutande af nu utgående aflöningsstadgade villkor och förbehåll som i tillämpliga delar de aflöningsvillkor, som vid 1907 och 1908 årens riksdagar fastställes vid åtskilliga då beslutade löneregleringar. Särskildt har kommittén dessutom ansett böra uppmärksammas de föreslagna aflöningsvillkoren för tjänstebefattningar vid landsstaten.

I anslutning till de af kommittén sålunda angifna synpunkterna har kommittén afgifvit förslag till villkor och bestämmelser för åtnjutande af de af kommittén för länsveterinärer föreslagna aflöningsvillkoren.

Äfven löneregleringskommittén har slutligen lika med medicinalstyrelsen ansett en utvidgning af länsveterinärernas tjänstgöringsskyldighet böra äga rum i sammanhang därmed, att de erhöles förhöjd aflönning å stat. Kommittén har därvid särskildt ansett sig böra framhålla bekämpandet af tuberkulosen bland nötkreaturen, som kommittén ansett mer än hvad för närvarande vore fallet böra göras till föremål för länsveterinärernas verksamhet.

Öfver löneregleringskommitténs förslag har jämlikt nådig remiss medicinalstyrelsen den 8 innevarande mars afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och därvid anført hufvudsakligen följande.

Beträffande först kommitténs åsikt, att vid jämförelse mellan länsveterinärs och regementsveterinärs tjänstgöring den senare vore mera bunden af sin tjänst, så vore detta otvifvelaktigt för närvarande händelsen, men skulle, såsom medicinalstyrelsen framhållit, området för

*Utvidgad
tjänstgörings-
skyldighet.*

*Medicinal-
styrelsen den
8 mars 1909.*

länsveterinärernas verksamhet komma att ökas, så syntes äfven de i sådan utsträckning blifva upptagna med till tjänsten hörande angelägenheter, att tillfällena att skaffa sig någon afsevärd enskild praktik komme att betydligt inskränkas. Styrelsen ansåge sig ock i detta sammanhang böra erinra därom, att vid regementena funnes förutom regementsveterinären en eller två bataljonsveterinärer anställda, och vore sålunda tjänstgöringen fördelad mellan 2—3 veterinärer.

Styrelsen finge vidare, såsom styrelsen äfven vid föregående tillfällen gjort, betona huru viktigt och nödvändigt det vore för vårt land att för vinnande af utlandets förtroende i en tid, då från landtmannahåll allt ifrigare sträfvades efter utländska marknadens öppnande för export härifrån af levande djur, kött med mera, till sitt förfogande äga en duglig veterinärkår, som åtnjöte anseende för kunskaper och själfständighet. Särskildt gällde detta beträffande länsveterinärerna, hvilka hvar och en inom sitt distrikt hade att utöfva det veterinära öfverinseendet, hvarför ock i främsta rummet åt dem borde tillförsäkras en ställning, som i möjligaste måtto motsvarade vikten af deras uppgift. Detta syntes emellertid icke kunna ske med mindre en tillfredsställande aflöning beredd dem, och i detta hänseende ansåge styrelsen sitt i underdånigt utlåtande af den 16 november sistlidet år framlagda förslag innebära ett minimum, som enligt styrelsens mening icke utan olägenhet kunde underskridas.

Det vore visserligen sant, att en del länsveterinärer, på grund däraf att vårt land hittills i regel varit förskonadt från svårare husdjursjukdomar, i endast ringa grad användts för bekämpande af farsoter. Men då man alltid måste vara beredd på att dylika kunde utbryta, låge det stor vikt på att staten under alla förhållanden hade skickliga länsveterinärer till sitt förfogande.

På grund af hvad styrelsen sålunda anført, ansåge sig styrelsen böra vidhålla sin hemställan om, att länsveterinärernas begynnelseaflöning måtte sättas till 3,000 kronor, däraf 2,000 kronor i lön och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar.

Skulle medicinalstyrelsens sålunda uttalade åsikt icke vinna nådigt afseende, så ville styrelsen framhålla nödvändigheten af att ändring vidtoges i kommitténs förslag rörande fördelningen af löneförmånerna. Den 1901 fastställda staten fördelade aflöningen, 1,800 kronor, i lön, 1,200 kronor, och tjänstgöringspenningar, 600 kronor, således $\frac{2}{3}$ lön och $\frac{1}{3}$ tjänstgöringspenningar. Nu föresloge kommittén 1,500 kronor såsom lön och 1,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Något skäl, hvarför proportionen $\frac{2}{3}$ mot $\frac{1}{3}$ öfvergifvits, hade icke anförts, och något sådant

kunde medicinalstyrelsen icke heller finna. Tvärtom plägade vid tjänster, där en afsevärd del af tjänstemannens inkomster utgjordes af ersättning af enskilda för arbete, hvilka inkomster således vid sjukdom eller annan ledighet förlorades, tjänstgöringspenningarna sättas lägre än eljest. Af sådan anledning utgjorde exempelvis provinsialläkarnas tjänstgöringspenningar $\frac{1}{4}$ af kontanta aflöningen. Att för länsveterinärerna göra proportionen ogynnsammare än förut varit fallet, därtill syntes intet skäl kunna anföras. Bibehölles sålunda den nuvarande proportionen så vidt möjligt och bestämdes aflöningen i enlighet med kommitténs förslag, skulle lönen blifva 1,700 kronor och tjänstgöringspenningarna 800 kronor. Lägsta pensionsunderlaget blefve då också 1,700 kronor i stället för 1,500 kronor och det högsta 2,700 kronor i stället för 2,500 kronor. Medicinalstyrelsen, som föreslagit, att begynnelselönen skulle utgå med 2,000 kronor, hölle emellertid beträffande pensionen före, att lägsta pensionsunderlaget borde utgöra 2,500 kronor och högsta 3,000 kronor.

Beträffande ålderstilläggen hade löneregleringskommittén, hvad beloppen anginge, biträdt medicinalstyrelsens förslag och hemställt om två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra likaledes med 500 kronor efter ytterligare fem år. Kommittén hade däremot ansett sig icke äga anledning att tillstyrka upphäfvandet af det vid 1901 års lönereglering för länsveterinärer fogade stadgandet, att för grundläggande af rätt till ålderstillägg icke finge beräknas tjänstgöring före år 1902, och hade kommittén såsom skäl för denna sin åsikt åberopat dels hvad statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet i detta ärende yttrat till statsrådsprotokollet den 11 januari 1901 dels ock att 1901 års Riksdag godkänt denna statsrådets uppfattning. Såsom framginge af medicinalstyrelsens underdåniga yttrande den 16 december 1898 angående länsveterinärernas lönereglering hade styrelsen då — såsom äfven förut — varit af den åsikt, att länsveterinärernas löne- och pensionsförmåner icke motsvarade de fordringar, som ställdes på dessa tjänstemän. Skälet för den af styrelsen då föreslagna löneförhöjningen hade därför varit hufvudsakligen att söka i den missproportion, som förefunnits mellan länsveterinärernas dåvarande aflönings- och tjänsteförhållanden. Denna medicinalstyrelsens åsikt hade äfven funnit uttryck i styrelsens underdåniga yttrande af den 26 maj 1902, i det styrelsen då hemställt, att bestämmelsen, att för grundläggande af rätt till ålderstillägg för länsveterinärerna icke finge beräknas tjänstgöring före år 1902, måtte upphävas och att således dessförinnan förvärfvade tjänstår måtte få medräknas vid bestämmandet af rätten

till ålderstillägg. Medicinalstyrelsen hade icke på grund af hvad kommittén anfört funnit sig böra frånträda sin mening.

Löneregleringskommittén hade visserligen förutsatt, att länsveterinär, då han vid uppnådda 65 lefnadsår afginge från tjänsten, skulle komma att i de flesta fall bibehålla åtminstone en del af sin privatpraktik. Detta torde nog också blifva fallet. Dock syntes den inkomst, pensionerad länsveterinär kunde förskaffa sig, i regel blifva mycket ringa för att om några år efter afgangen från tjänsten alldeles upphöra.

Semester för länsveterinär hade afstyrkts af kommittén på grund af, bland annat, uppgifven svårighet att anskaffa lämplig vikarie. Mångenstädes kunde likväl en distriktsveterinär erhållas som vikarie, och för öfrigt måste det ju i hvarje fall pröfvas, huruvida semester kunde beviljas eller icke. Kunde vikarie icke anskaffas, så måste semesteransökan den gången afslås. Svårigheten att anskaffa vikarie syntes således ej utgöra tillräckligt skäl att afstyrka semester för en hel tjänstemannaklass. Kommittén hade för sin del ansett, att veterinärstaten i detta hänseende borde jämföras med skogsstaten, som ej erhållit semester. Denna jämförelse vore dock knappast berättigad. Veterinärens resor dag och natt, och på tider, hvaröfver han ej ägde att bestämma, syntes i vida högre grad göra en tids hvila behöflig än skogstjänstemannens göromål, som efter hvad medicinalstyrelsen föreställde sig vore mera omväxlande och kunde ordnas mera planmässigt och i detaljerna lämpas efter tjänstemannens egna önskingar.

På grund af hvad medicinalstyrelsen sålunda anfört finge styrelsen i underdånighet hemställa, att styrelsens förenämnda underdåniga förslag af den 16 november 1908 måtte läggas till grund för löneregleringen för länsveterinärerna.

Då Eders Kungl. Maj:t sistlidna år beslöt att till Riksdagen ingå med förslag om beredande af tillfällig aflöningsförbättring åt länsveterinärer, föranleddes, som nämnts, detta framför allt däraf, att såväl de i allmänhet stegrade lefnadskostnaderna och länsveterinärernas af deras tjänst betingade utgifter till hyra af stall m. m. som ock den minskning i enskild praktik, som måste för dem orsakas af deras mångahanda åligganden i afseende å den allmänna husdjurssjukvården, gjorde, att deras dåvarande aflöningsförmåner vore otillräckliga. Dessa synpunkter vunno äfven gillande af Riksdagen, som uttryckligen betonade behofvet af, att en aflöningsreglering för ifrågavarande tjänstemän med det snaraste blefve genomförd.

Den utredning, som därefter åvägabragts, har, synes det mig,

*Departements-
chefen.*

ytterligare bekräftat riktigheten af dessa synpunkter. Visserligen framgår af densamma, att en del länsveterinärer hafva icke oväsentliga extra inkomster. Men först och främst äro, såsom utredningen gifver vid handen, dessa inkomster till afsevärd del af sådana slag, att all anledning finnes att antaga, att desamma inom en icke aflägsen framtid skola komma att högst betydligt minskas om ej rent af försvinna. Härtill kommer, såsom af de utaf löneregleringskommittén gjorda sammanställningarna framgår, att dessa extra inkomster tillfalla länsveterinärerna synnerligen ojämnt. För 20 af de 32 länsveterinärerna öfverstiga de sålunda icke 3,000 kronor och för 10 af dessa 20 understiga de 2,000 kronor. Tala således redan de nu förhandenvarande förhållandena för att en väsentlig aflöningsförbättring beredes länsveterinärerna, blir behovet däraf ännu tydligare, om man betänker, att den veterinära sjukvårdens och hygienens utveckling uppenbarligen, såsom ock särskildt medicinalstyrelsen betonat, måste medföra alltjämt ökade kraf på, att länsveterinärerna ägna sin tid och sin arbetsförmåga åt själfva tjänsten, med däraf minskade möjligheter till biförtjänster.

I afseende å sättet för genomförande af denna aflöningsförbättring anser jag mig böra ansluta mig till löneregleringskommitténs förslag.

Sålunda torde först och främst de af kommittén föreslagna sammanlagda aflöningsbeloppen få anses väl afvägda. Med de biförtjänster, länsveterinärerna alltjämt böra kunna därutöver förskaffa sig, torde det vara att förvänta, att de skola komma att erhålla en deras utbildning och ställning motsvarande bärgning. Lika med löneregleringskommittén utgår jag härvid från den förutsättningen, att de ersättningar, som enligt särskilda författningar tillkomma länsveterinärer, icke blifva i någon afsevärd mån förhöjda utöver hvad nu är bestämdt.

I afseende å aflöningsens fördelning å lön och tjänstgöringspenningar har medicinalstyrelsen i dess senaste utlåtande alternativt framställt förslag, att fördelningen måtte ske så, att af grund aflöningen två tredjedelar komme att utgå som lön och en tredjedel såsom tjänstgöringspenningar. Häremot synes emellertid tala, att vid en sådan fördelning tjänstgöringspenningarnas belopp skulle komma att blifva så litet, att ofta svårighet komme att möta att vid förfall för tjänstinnehafvare erhålla lämplig vikarie.

I likhet med hvad löneregleringskommittén hemställt torde alltså lämpligen begynnelse aflöningen för länsveterinär böra bestämmas till 2,500 kronor, däraf 1,500 kronor i lön och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar.

Såväl medicinalstyrelsen som löneregleringskommittén hafva före-

slagit, att länsveterinär måtte tillerkännas två ålderstillägg till lönen, hvar å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring. Detta förslag anser jag mig böra biträda, därvid jag emellertid finner mig på de af löneregleringskommittén anförda skäl icke kunna förorda medicinalstyrelsens hemställan, att för rätt till ålderstillägg skulle få tillgodoräknas äfven tjänstgöring, som i tiden infallit före år 1902.

Beträffande medicinalstyrelsens förslag, att länsveterinärerna måtte tillerkännas rätt till semester, synes detsamma af de utaf löneregleringskommittén åberopade grunder icke vara att förorda.

Hvad löneregleringskommittén eljest hemställt i fråga om aflöningsvillkoren finner jag mig kunna biträda.

Vid bifall till hvad jag sålunda föreslagit skulle alltså staten för länsveterinärerna från och med 1910 års början få följande utseende:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
1 länsveterinär	1,500	1,000	2,500	) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
31 länsveterinärer	46,500	31,000	77,500	
Summa	—	—	80,000	

Som nämndt, beräknade föredragande departementschefen vid framläggande den 12 sistlidna januari af förslag till reglering för år 1910 af utgifterna under nionde hufvudtiteln, att en blifvande löne-reglering för länsveterinärerna skulle komma att medföra en förhöjning i anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater å högst omkring 40,000 kronor. Den förhöjning af anslaget, som betingas af det nu af mig framlagda förslaget, uppgår ej till nämnda belopp.

Enligt bestämmelserna vid 1901 års riksdag utgör för närvarande aflöningen å stat till 32 länsveterinärer å 1,800 kronor, kronor 57,600.

Den af mig föreslagna staten, slutande å ....., ,, 80,000, öfverstiger alltså förstnämnda summa med 22,400 kronor, med hvilket belopp det under nionde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater skulle vid antagande af mitt förslag behöfva höjas.

Tages emellertid i betraktande, att det af 1908 års Riksdag å
Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 1 Afd. 119 Häft. 4

extra stat för år 1909 beviljade anslaget till tillfällig löneförbättring åt länsveterinärer å 16,000 kronor icke vidare skulle behöfva utgå, skulle vid bifall till det nu af mig framlagda förslaget den verkliga ökningen i utgifter blifva allenast 6,400 kronor.

Vid beräkningen har dock hänsyn icke tagits till ålderstillägg, hvilka skulle utgå af nionde hufvudtitelns gemensamma anslag till ålderstillägg.

För åtnjutande af de af mig nu föreslagna aflöningsförmånerna för länsveterinärerna torde, i öfverensstämmelse med hvad löneregleringskommittén hemställt, böra stadgas följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen:

att länsveterinär skall vara underkastad såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med länsveterinärstjänst icke må förenas annan tjänst å rikets eller Riksdagens stat;

att med länsveterinärstjänst ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej medicinalstyrelsen uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom länsveterinär, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att de med länsveterinärsbefattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningens innehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest prövas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring

eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att beträffande förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af länsveterinärstjänst tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd, samt att för grundläggande af rätt till löneförhöjning icke må beräknas tjänstgöring före år 1902;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där-efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja länsveterinärsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Dessutom torde, i öfverensstämmelse med hvad jämväl eljest plägar ske, böra meddelas bestämmelser angående öfvergången till den nya staten.

På grund af hvad jag sålunda anfört, hemställer jag alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att *dels* godkänna det af mig tillstyrkta förslaget till stat för länsveterinärerna, att gälla från och med den 1 januari 1910, äfvensom de villkor och bestämmelser, som af mig föreslagits för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmånerna;

dels förklara, ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1910 tillträder länsveterinärsbefattning, skall vara pliktig att under-

kasta sig förberörda villkor och bestämmelser, än äfven att de förutvarande innehafvare af länsveterinärsbefattningar, hvilka icke före viss af Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels ock vid godkännande af förenämnda stat höja det under nionde hufvudtiteln upptagna ordinarie anslaget till länsveterinärer och veterinärstipendiater, nu 60,500 kronor, med 22,400 kronor eller till 82,900 kronor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade, att proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:
Hj. Almgren.